

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Anderstorps Hälsocentral

Klinik

Allmänmedicin

Specialitet

2021-10-20

Datum

Skellefteå

Ort

Magnus Tufvesson och Malin Resman Friis

Inspektörer

Styrkor

- Relativt stor hälsocentral i en av Skellefteås stadsdelar med undervisningsfokus och en god tradition av utbildning och fortbildning i hela personalgruppen. Delar av personalen är anställda av Umeå universitet och man bedriver studentmottagning i lokalerna med stöd av lektor från allmänmedicinska institutionen.
- Ledning som är medveten och intresserad av utbildning och som är lyhörd för utbildningsläkarnas behov.
- ST-studierektor som är mycket engagerad och närvarande.
- Medveten HL-grupp som har ett tydligt gemensamt fokus på ST-utbildningen. Man har under åren tagit fram flera konkreta och utvecklande rutiner gällande den lokala ST-utbildningen.
- Trots den pressade arbetssituationen gällande brist på specialister i allmänmedicin visar man flera exempel på vägar att freda ST-utbildningen och handledningen på enheten.
- ST-läkarna är en viktig del av utvecklingsarbetet på hälsocentralen och har fått olika definierade ansvarsuppdrag i hälsocentralens vardagliga arbete.
- Engagerad ST-läkargrupp är väl insatta i ST-utbildningens villkor och behov.

Svagheter

- Låg bemanningsgrad avseende specialister i allmänmedicin vilket riskerar påverka utbildningsklimatet på enheten.

Förbättringspotential

- Fortsätt utveckla den strukturerade kompetensbedömningen och utvärderingen (feedback) inom flera områden och planera in den i schemat.
- Sök vägar på enheten att jobba med kontinuitet till enskilda patienter över tid som en del i att utveckla ett allmänmedicinskt arbetssätt (och skapa förutsättningar för ett hållbart arbetsliv för den enskilda ST-läkaren).
- Värna om den välfungerande lokala handledargruppen genom att hitta vägar till en avgränsad arbetsroll mitt i det allmänmedicinska, osorterade flödet.
- Vidareutveckla arbetet med individuella utbildningsplaner och involvera verksamhetsledningen tydligt i detta. Årsavstämningar är ett bra verktyg i detta arbete.
- Stötta ST-läkarna i reflektionsarbetet i olika former av interkollegial dialog, tex genom Balintgrupper för ST-läkare.
- Arbeta vidare med den gemensamma bilden av uppdraget för hälsocentralen och se över möjligheter till rekrytering, prioritering och avgränsning.
- Sök lokala vägar att utveckla de regelbundna möten man redan har i läkargruppen, i syfte att mer tydligt diskutera och kritiskt granska vetenskaplig litteratur och dess påverkan på den allmänmedicinska vardagen.
- Utveckla möjligheten att erbjuda ST-läkarna deltagande i olika ledningsuppdrag under handledning och utvärdera detta strukturerat.
- Se över sidotjänstgöringsplaneringen, te x gällande gyn-placering (detta är inte hälsocentralens ansvar utan beslutsmandat ligger på studierektor och högre ledning).
- Ta fram en personlig uppdragsbeskrivning till studierektor (detta är inte hälsocentralens ansvar utan ligger på högre ledning).

STRUKTUR

A Verksamheten

Välplanerad, men något trångbodd, hälsocentral med ca 12900 listade. Ett upptagningsområde som har god allmänmedicinsk variation avseende de listade man betjänar. De övergripande riktlinjer som behöver finnas från vårdgivaren för att säkra att ST bedrivs med hög och jämn kvalitet samt utvärderas finns. Tjänstgöringen på vårdcentralen bedöms vara tillräckligt allsidig för att uppfylla de krav målbeskrivningen ställer.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- ☒ Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- ☒ Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- ☒ Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Enheten är bemannad med de kompetenser som behövs för att bedriva verksamhet inom vårdvalet. Handledare är specialister i allmänmedicin som har adekvat handledarutbildning. En av handledarna har delar av sin anställning på enheten finansierad via Umeå universitet och är involverad i utbildningen av läkarstudenter. Studierektor arbetar på enheten och erbjuder handledarträffar två gånger per termin. Det finns skriftliga instruktioner för hur handledning av ST skall gå till. Det finns en övergripande skrivning gällande ST-studierektorns uppdrag men man saknar en personlig arbetsbeskrivning gällande ST-studierektorns uppdrag.

Föreskrift

- ☒ Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- ☒ Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- ☒ Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- ☒ Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- ☒ Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- ☒ Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- ☒ Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- ☒ Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- ☐ Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

ST-läkare har egen expedition, både av kombityp och med separat undersökningsrum. Välutrustade lokaler med utrustning i form av ögon- och öronmikroskop, gynstol samt rektoskopi-rum finns. Det finns ett rum för akuta ärenden, som är adekvat utrustat. Litteratursökning görs huvudsakligen on-line och ST-läkarna har tillgång till www.medibas.se.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.

Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.

B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.

D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

Regionala grundrutiner gällande ST-tjänstens upplägg finns som stöd till lokala hälsocentraler. Man samverkar genom en gemensam primärvårdsjour i Skellefteå som är lokaliserad på sjukhusets akutmottagning. Vi får se goda exempel på en individuell utbildningsplan som följs upp regelbundet. Dataprogrammet "ST-forum" finns som stöd. ST-studierektor arbetar på enheten och utgör ett god funktionellt stöd till ST-läkare, handledare och verksamhetsledning.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.

Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.

Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.

SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.

SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- ☒ Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- ☐ Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- ☒ Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

Handledningen är kopplad till det individuella utbildningsprogrammet som man regelbundet går igenom och reviderar.

Huvudhandledare finns utsedd till alla ST-läkare. Det finns en struktur och kultur avseende fortlöpande bedömning och återkoppling av kompetens. Bedömningarna görs genom på förhand överenskomna metoder.

Utifrån att man har en mycket god bas inom detta område bedömer vi att man med ganska små (men medvetna) medel kan utveckla planeringen och strukturen gällande kompetensvärdering och dess återkoppling ytterligare och låta detta bli en del av det vardagliga ST-utbildningsarbetet på hälsocentralen. För att detta ska kunna genomföras varaktigt över tid krävs fortsatt stöd till HL och ST från den lokala ledningen.

Föreskrift

- ☒ Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ☒ ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- ☒ Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- ☒ Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- ☒ Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- ☒ Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- ☒ Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- ☒ Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- ☒ Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- ☒ Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- ☒ Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ☒ ST-läkarnas sidoutbildning följs upp.
- ☒ Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Teoretiska kurser planeras in i utbildningsprogrammet. Tid finns avsatt för självstudier. Alla ST-läkare i området har gemensamma samlingar/föreläsningar en gång per månad och ST-läkare turas om att arrangera dessa möten. På vårdcentralen har man läkarmöten och vid vissa av dessa möten går man igenom patientfall, remisser och nya rutiner/riktlinjer.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- ☒ Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ☒ ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- ☒ SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- ☒ Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- ☒ Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☐ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

Alla ST-läkare erbjuds utbildning i vetenskapsmetodik och studierektor stöttar med handledare till det vetenskapliga arbetet. På enheten finns lektor i allmänmedicin som har delar av sin universitetsavlönade tid förlagd på hälsocentralen för att stötta upp i studentmottagning (KUM) och kan även delge ST-läkarna stöd i att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.

Vårdcentralen har involverat ST-läkarna i enhetens kvalitetsarbete i olika roller och ger återkoppling. ST-läkarna presenterar sina arbeten på gemensam AT/ST-dag med alla AT/ST-läkare i regionen.

Det bedöms finnas mycket goda förutsättningar att utveckla de regelbundna möten man redan har i läkargruppen, till att mer tydligt diskutera och kritiskt granska vetenskaplig litteratur och dess påverkan på den allmänmedicinska vardagen.

Föreskrift

- ☒ Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- ☒ Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ☒ ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ☒ ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- ☒ Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ☒ ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ☒ ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- ☐ Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- ☐ Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- ☒ Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- ☒ A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- ☐ B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

På Anderstorp hälsocentral finns många tillfällen att träna ledarskap. Man deltar i patientkonferenser, jobbar i behandlingsteam kring olika sjukdomar, föreläser för kollegor samt handleder läkarstudenter. ST-läkarna får återkoppling på sin kompetensutveckling men man kan utveckla den strukturerade delen av återkopplingen. Medsittningar görs. Fördjupning i kommunikativ kompetens görs på handledarsamtal, utifrån beskrivna situationer och medsittningar.

Man ingår i ST-grupp med hela Skellefteås ST-läkare där man tidigare erbjudits deltagande i Balintgrupper men denna möjlighet har tagits bort i samband med en övergripande organisationsöversyn.

Föreskrift

- ☒ ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ☒ ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ☒ ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ☒ ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ☒ ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ☒ ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ☒ ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ☐ ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- ☐ A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- ☒ C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- ☐ D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.